

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku I. H.
przy uczestnictwie M. W., W. W., K. K. i B. W.
o stwierdzenie zasiedzenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 października 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 22 października 2019 r., sygn. akt III Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek uczestnika K. K. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 października 2019 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił apelację wnioskodawczyni I. H. od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 9 listopada 2018 r., oddalającego jej wniosek o zasiedzenie części działek nr [...]2 i nr [...]8 położonych w B.. U podstaw rozstrzygnięcia legło stwierdzenie, że wnioskodawczyni nie wykazała przesłanki samoistnego posiadania nieruchomości objętej postępowaniem.

Od postanowienia Sądu drugiej instancji wnioskodawczyni wniosła skargę kasacyjną. Wnosząc o jej przyjęcie do rozpoznania wskazała, że występuje w niej zagadnienie prawne dotyczące przesłanek stwierdzenia nabycia własności

nieruchomości przez zasiedzenie dotyczące kwestii czy wiedza pierwotnego posiadacza o osobie właściciela nieruchomości oraz wejście w jej posiadanie za jego zgodą, wyklucza możliwość uznania, że posiadanie nieruchomości miało charakter samoistny i może tamować stwierdzenie nabycia własności nieruchomości w drodze zasiedzenia przez następców prawnych pierwotnych posiadaczy, z uwzględnieniem stosowania art. 176 k.c.

Uczestnik K. K. wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącą nie spełnia wyżej sprecyzowanych w judykaturze Sądu Najwyższego wymagań. Skarżąca nie przytoczyła ani nie uzasadniła takich argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych. W zasadzie ograniczyła się do sformułowania pytań, nie przeprowadzając żadnego pogłębionego wywodu prawnego dla wykazania, że jej wątpliwości stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Argumentacja skarżącej jest jednostronna i ogranicza się *de facto* do przytoczenia własnego poglądu, pozostającego w opozycji do stanowiska zaprezentowanego w zaskarżonym orzeczeniu. Bogactwo stanów faktycznych, implikujące niuansowanie oceny prawnej w zakresie kwalifikacji posiadania, w tego rodzaju sprawach przez sądy powszechne, nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego w konkretnej sprawie.

Ponadto, istota posiadania samoistnego oraz jego związek z okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy, była już wielokrotnie wyjaśniana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2007 r., III CZP 30/07, OSNC 2008, nr 5, poz. 43, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2014 r., III CZP 8/14, OSNC 2015, nr 1, poz. 6, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91, OSNCP 1992, nr 4, poz. 48, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1961 r., CR 961/60, NP. 1962, nr 12, s. 1688, z dnia 7 maja 1986 r., III CRN 60/86, OSNCP 1987, nr 9, poz. 138, z dnia 4 października 1979 r., III CRN 163/79, OSNCP 1980, nr 5, poz. 95, z dnia 9 października 1996 r., III CKU 8/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 38, z dnia 16 stycznia 2001 r., II CKN 901/00, niepubl., z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CSK 184/10, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 24, z dnia 11 marca 2009 r., I CSK 360/08, nie publ., z dnia 17 czerwca 2015 r., I CSK 309/14, niepubl., z dnia 19 lutego 2015 r., III CSK 188/14, niepubl., z dnia 3 października 2014 r., V CSK 579/13,

niepubl., z dnia 7 kwietnia 2011 r., IV CSK 425/10, OSNC-ZD nr B/2012, poz. 27, z dnia 9 grudnia 2014 r., III CSK 336/13, OSNC-ZD 2016, nr 1, poz. 16, z dnia 12 grudnia 2014 r., IV CSK 271/13, niepubl., z dnia 20 marca 2014 r., II CSK 279/13, OSNC 2015, nr 3, poz. 35).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie również stwierdzano, że wiedza samoistnego posiadacza w złej wierze o osobie właściciela nie pozbawia posiadania przymiotów samoistności, chyba że z innych okoliczności wynika że posiadacz rezygnuje z samodzielnego i niezależnego od innej osoby władania rzeczą (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1999 r., I CKN 430/98, OSNC 1999, nr 11, poz. 198). Ustalenie natomiast czy posiadanie ma charakter samoistny, może wymagać odwołania się do podstawy objęcia rzeczy w posiadanie. Zmiana tytułu posiadania nie może się natomiast ograniczyć tylko do sfery wewnętrznych przeżyć posiadacza, lecz musi być jednoznacznie zmanifestowana na zewnątrz (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 1971 r., III CRN 516/70, OSPiKA 1971, nr 11, poz. 207 i z dnia 21 maja 2015 r., IV CSK 531/14, OSNC - ZD 2016, nr D, poz. 63). Nie zachodzi więc potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Podkreślenia wymaga, że w tego rodzaju sprawach istotne znaczenie dla kwalifikacji posiadania, jako samoistnego i dokonania subsumpcji pod określoną normę prawną, ma dokonanie uprzedniej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, będących podstawą ustaleń faktycznych, a więc kwestie usuwające się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

Wniosek uczestnika K. K. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego podlegał oddaleniu. Odpowiedź na skargę została bowiem zwrócona, jako wniesiona z naruszeniem art. 132 § 1 k.p.c., a jej ponowne złożenie nie jest objęte skutkiem z art. 130^{1a} § 3 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że wniesienie odpowiedzi na skargę ponownie, po upływie terminu przewidzianego w art. 398⁷ § 1 k.p.c. nie wywołuje skutków w zakresie zawartego w niej wniosku o

zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, obejmującym sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2012 r., II PK 139/11, nie publ.).

jw